

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 1 mars 1910 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till § 51 regeringsformen.

Närvarande: herrar Staaff, Nyström, Östberg, Fahlbeck, Säve, Uppström, Sjöholm, Berger, Bellinder, von Mentzer, Ekman (dock icke vid justeringen af utlåtandet), Jansson, af Callerholm, Almqvist, Nilsson, Beckman, Magnusson, Ericsson, von Schéele och Berg.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 89, har herr *Gunnarsson* hemställt, att Riksdagen för sin del ville såsom hvilande för vidare grundlagsenlig behandling besluta, att till § 51 regeringsformen efter orden »i allmänna tidningarna kungjord» fogas ett tillägg af följande eller liknande lydelse:

»Samtidigt med denna kungörelses utlämnande för införande i allmänna tidningarna afsändes i bref med allmänna posten till hvarje särskild riksdagsman ett aftryck af kungörelsen.»

Till stöd för sin framställning har motionären anført följande:

»I den af Kungl. Maj:ts och Rikets ständer fastställda regeringsformen stadgas i § 51 följande:

'I de fall, då Konungen eller regenten eller statsrådet sammankallar Riksdagen, fastställles tiden för dess sammanträde efter sjunde och inom tjugonde dagen från den, då kallelsen blifvit uti allmänna tidningarna kungjord.'

År 1905 sammankallades urtima Riksdag: dels den 20 juni och dels den 2 oktober.

På flere ställen inom landet är å de mindre från de stora trafikvägarna aflägsna postanstalterna endast en postdag i veckan och på många ställen endast två postdagar i veckan.

Erfarenheten har visat, att tidningsexpeditionen ofta är bristfällig, så att tidningarna kunna få ligga öfver från en vecka till annan, innan de framkomma, men är däremot expeditionen af brefpost betydligt säkrare.

En kungörelse i tidning kan med lätthet förbises, men kan icke sådant ifrågakomma med innehållet i ett bref till bestämd adressat.

Vid 1909 års storstrejk visade det sig, att åtminstone landsortstidningarnas utgifvande kunde förhindras.

Många exempel kunde anföras, då särskild kallelse utfärdas till ledamöterna i offentliga sammanträden, men jag vill endast anförå några; till exempel ledamöterna i taxerings- och pröfningsnämnderna samt nämndemännen vid urtima ting erhålla särskild kallelse till de bestämda sammanträdena. Borde inte på liknande sätt förfaras vid sammankallande till urtima Riksdag?

Undertecknad anser, att det nu använda sättet för urtima Riksdags sammankallande icke är fullt betryggande och att därför till den nu gällande 51 § regeringsformen borde göras ett tillägg, hvori det stadgas, att riksdagskungörelsen i bref med allmänna posten sändes särskildt till hvarje riksdagsman under den adress han vid föregående riksdag uppgifvit.»

*Utskottets
yttrande.*

Regeringsformens § 51 hade efter en enligt beslut vid 1865—1866 års riksdag vidtagen ändring följande lydelse:

»I de fall då Konungen eller regenten eller statsrådet sammankallar Riksdagen, fastställs tiden för dess sammanträde efter 20:e och inom 30:e dagen från den, då kallelsen blifvit uti hufvudstadens kyrkor kungjord.»

Sedan 1892 års lagtima Riksdag, i anledning af väckt motion, såsom hvilande antagit förslag till sådan ändring i paragrafens lydelse, att tiden för urtima Riksdags sammanträde skulle fastställas efter tionde och inom trettionde dagen från den, då kallelsen blifvit i hufvudstadens kyrkor kungjord, väcktes vid 1893 års riksdag motion i syfte af sådan ytterligare ändring i paragrafen, att berörda tid skulle fastställas efter sjunde och inom trettionde dagen från den, då kallelsen blifvit kungjord i den tidning, hvori officiella tillkännagifvanden borde meddelas allmänheten. I samma motion föreslogs ock följande tillägg till paragrafen:

»Kallelse tillställes ock ofördröjligen hvarje riksdagsman särskildt

genom post eller, där stor skyndsamhet är af nöden, genom telegram, som, därest riksdagsman icke bor inom telegrambäringsområde, befordras till honom från närmaste telegrafstation genom telefon eller ilbud.»

Konstitutionsutskottet vid 1893 års riksdag, hvilket i fråga om förslaget, i hvad det angick förkortande af den tid, inom hvilken urtima Riksdag kunde kallas att sammanträda, äfvensom sättet för riksdagskallelens kungörande icke fann skäl att föreslå ändring i 1892 års lagtima Riksdags ofvanberörda beslut, förklarade, beträffande det föreslagna tillägget till ifrågavarande paragraf, att utskottet icke vore öfvertygad om behovet af bestämmelser af den art, som tillägget innehöll.

Vid frågans behandling inom Riksdagens kamrar blef densamma af bägge kamrarna återremitterad till konstitutionsutskottet.

I sitt med anledning häraf afgifna memorial föreslog utskottet, att tiden, inom hvilken urtima Riksdag skulle sammanträda, måtte fastställas efter sjunde och inom tjugonde dagen från den, då kallelsen blifvit uti allmänna tidningarna kungjord.

Beträffande de föreslagna särskilda bestämmelserna angående kungörelsesättet anförde utskottet, att, då inom kamrarna icke förekommit något uttalande därom, att sådana bestämmelser vore behöfliga, utskottet icke funne skäl att frånträda sin angående denna del af motionen förut afgifna hemställan.

Vid frågans förnyade behandling i kamrarna blef hvad konstitutionsutskottet i memorialet hemställt af bägge kamrarna bifallet utan föregående diskussion.

Den uppfattning om obehöfligheten af särskilda bestämmelser af ifrågavarande art, som 1893 års konstitutionsutskott i berörda memorial uttalat och Riksdagen genom sitt beslut gillat, synes utskottet vara riktig. Särskildt med hänsyn till den snabba utveckling af kommunikationsväsendet, som sedan den tiden pågått och alltjämt pågår, torde man med säkerhet kunna räkna på, att något behof af en sådan form för kallelse till urtima Riksdag, som motionären föreslagit, under förhållanden, som icke allt för mycket skilja sig från de normala, icke skall göra sig gällande. Vål måste medgifvas, att abnorma förhållanden kunna tänkas inträda, då särskilda åtgärder erfordras vid urtima Riksdags sammankallande; men ingen säkerhet förefinnes, att under sådana omständigheter kallelse genom bref med allmänna posten skulle vara hvarje fall fullt betryggande.

Möjligheten att dylika förhållanden kunna inträda innebär för utskottet sålunda icke tillräckligt skäl att tillstyrka bifall till motionärens

förslag. För öfrigt lär ordalydelsen af ifrågavarande paragraf icke lägga hinder i vägen för att, utöfver det sätt för kungörande af kallelse till urtima Riksdag, som i paragrafen förutsättes, anlita jämväl annan utväg, därest sådant i något särskildt fall skulle visa sig vara af nöden.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1910.

På utskottets vägnar:

KARL STAAFF.